

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

09 квітня 2021 року

м. Вінниця

Р І Ш Е Н Н Я

№ 9

До Ради суддів України звернулися П'ятий апеляційний адміністративний суд та Південно-західний апеляційний господарський суд щодо особливостей застосування регіонального коефіцієнта до суддівської винагороди у відповідності до вимог частини 4 статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

У згаданих зверненнях порушуються питання щодо застосування виду показника населення – постійного чи наявного, оскільки зазначені поняття прямо впливають на застосування розміру регіонального коефіцієнта, визначеного частиною 4 статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів". Разом з цим, законодавством у сфері судоустрою не визначено який саме показник повинен застосовуватись для обрахунку відповідного коефіцієнта.

Частиною першою статті 126 Конституції України встановлено, що незалежність і недоторканність судді гарантується Конституцією і законами України.

Згідно з частиною другою статті 130 Конституції України розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

Конституційний принцип незалежності суддів забезпечує важливу роль судової гілки влади в механізмі захисту прав і свобод громадян та є запорукою реалізації права на судовий захист, передбаченого статтею 55 Основного Закону України. Будь-яке зниження рівня гарантій незалежності суддів суперечить конституційній вимозі неухильного забезпечення незалежного правосуддя та права громадян на захист прав і свобод незалежним судом, оскільки призводить до обмеження можливостей реалізації цього конституційного права, а отже, суперечить статті 55 Конституції України (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 03.06.2013 № 3рп/2013).

Зі змісту приписів статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" випливає, що суддівська винагорода складається з посадового окладу та доплат. При цьому, посадовий оклад судді складається з базового розміру посадового окладу судді та застосованого до нього відповідного регіонального коефіцієнту.

Отже, передбачений частиною 4 статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" регіональний коефіцієнт є складовою частиною посадового окладу судді, а не доплатою.

На даний час, Державною судовою адміністрацією України при затвердженні штатного розпису судів з регіональним коефіцієнтом застосовується показник "постійного" населення. Такий підхід є необґрунтованим з огляду на наступне.

Застосування регіонального коефіцієнту залежить від розташування суду, в якому суддя здійснює судочинство, тобто від кількості населення відповідного населеного пункту та факту здійснення суддею судочинства.

Відповідно до Методики проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення, затвердженої наказом Державної служби статистики України від 25.12.2014 №402 розрізняють наявне та постійне населення:

- наявне населення – населення, яке на момент перепису перебуває на певній території, урахуваючи тих, які проживають тимчасово (за умови їхньої відсутності у постійному місці проживання не більше 12 місяців);

- постійне населення – населення, яке постійно проживає на момент перепису на певній території, урахуваючи тимчасово відсутніх, якщо їхня відсутність у місці постійного проживання не перевищувала 12 місяців.

Розділом 2 зазначеної Методики визначені поняття:

- тимчасово проживаючі – особи, які на момент перепису населення перебувають на території певного населеного пункту, але постійно проживають в іншому населеному пункті (за умови відсутності у постійному місці проживання не більше ніж 12 місяців).

- тимчасово відсутні – особи, які постійно проживають у цьому населеному пункті, але на момент перепису населення перебувають за його межами (за умови, якщо термін їх відсутності не перевищує 12 місяців).

Відтак, наявне населення будь-якого населеного пункту – це особи, які фактично у ньому проживають на момент обліку населення, незалежно від постійного місця проживання.

Відповідно до ст.2 Закону України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні" реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не можуть бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження.

Дана правова норма кореспондується із приписами процесуальних кодексів щодо права звернення до суду за захистом своїх прав та охоронюваних законом інтересів за місцезнаходженням чи місцем проживання, перебування відповідача або позивача.

Специфіка відправлення судочинства, передбачає, що саме наявна кількість населення має потенційну можливість для звернення до суду за захистом порушеного права. До складу наявної кількості населення входять, в тому числі: тимчасово переміщені особи, іноземці або особи без громадянства, які мають намір отримати статус біженця або додаткового захисту, або ті, які звертаються з метою оскарження рішень Державної міграційної служби України про примусове повернення або видворення за межі України. До того ж, інші державні

органи, які застосовують поняття регіонального коефіцієнта користуються виключно показником "наявне" населення.

Наприклад, міські ради вважають, що статус міста-мільйонника розраховується виходячи з кількості наявного населення – кількості людей, які реально проживають в місті незалежно від їх місця реєстрації.

Позицію про доцільність обрахування регіонального коефіцієнту до посадового окладу судді з урахуванням показника "наявного" населення також підтримує і Національна школа суддів України. Зокрема, Національна школа суддів України, обґрунтовуючи необхідність врахування "наявного" населення при визначенні коефіцієнту притримується позиції, що положення процесуального законодавства щодо територіальної підсудності у справах, де однієї із сторін є фізична особа, оперують здебільшого поняттям "місце проживання" та "місце перебування особи" (ст.ст. 27-28 ЦПК, ст. 25-26 КАС України, ст. 27 ГПК).

Також презюмується, що, як правило, місцезнаходження юридичної особи збігається з місцем проживання чи перебування фізичних осіб – засновників, керівництва.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б. С. щодо деяких питань застосування регіонального коефіцієнту з урахуванням показника "наявне" населення, відповідно до статті 126, статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (з подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а :

1. Судам, Державній судовій адміністрації України та її територіальним управлінням при підготовці, поданні та затвердженні штатних розписів судів визначати регіональний коефіцієнт, передбачений ч.4 ст.135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", із застосуванням статистичних даних Державної служби статистики України про кількість наявного населення на 1 січня відповідного бюджетного року в межах бюджетних асигнувань на виплату суддівської винагороди встановлених на відповідний рік.

2. Ініціювати внесення змін до ч.4 ст.135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо доцільності обрахування регіонального коефіцієнту із застосуванням показника "наявне населення".

**Голова
Ради суддів України**

Б. С. Моніч